

קבא א טושי' ח"מ פ"ה
שט ספ"ח:
קבא ב מ"י פ"ה מהל'
טק' מתוך הל' י'
סמג עשין סו טושי' ח"מ
סימן חט פס"ק א וכל
סוגיא זו אמת כרב אלפס
בתפסת זו וכן כ"מ פ"ד
דף ע"ז:

קבא ג מ"י פ"ה מהל'
מסירה הלכה ח סמג
לאין ק"י וט"פ ח"מ סימן
כס ספ"ק ט:
קבא ד מ"י פ"ה ש"ס
הלכה א סמג עשין
פס טושי' ח"מ סימן קל'
ספ"ק א ויטמן קל' ספ"ק
א:

קבא ה ו' מ"י פ"ה
מהלכות טק' מתוך
הלכה יא סמג עשין סו
טושי' ח"מ סימן חט
ספ"ק ג:
קבא ז מ"י פ"ה מהל'
גביה הלכה ח סמג
עשין פה:

רבינו הגאון

הו' לניח ולא למדוק חייב
בכל למדוק ולא לניח
פטור בכל. לזה לפיכך
א) חייב בכל ולשניה
לשורשים חס משלם נזק
נזק ומזיק משלם נזק
שלם הגה ג' ר"ס.
ופר"ק ג' כללות בר'
מקומות כלומר ל' לזה
לפירות ולה' לשורשים שני
מקומות הן: ח"מ"ג שם
כספ' כו' אמר ר' יהודה
בספ' כספ' זה לא יאמר אלא
בספ' חתנא לאה דתנו
רבנן פרה שהזיקה טלית
וטלית שהזיקה פרה אין
אומרים תצא זו בזה אלא
שמי' אותן בדמים ש"מ
דכל בלא שומא לא גמר
ומקי וכן הדין המחליף
פרה בחמור ויבוצא בו
וכן הדין בספק וממכר
לא קנה אלא אם עשאו
דמים. שזה כספ' כריתות
שזה כספ' מלמד שאין
ב"ד נוקטין אלא לנכסים
שיש להם אחריות ואם
קדם חוסס מטלטלין ב"ד
נוכין לו מהן. אוקימ'
ביתא ואם קדם חוסס
מטלטלי מחיים ב"ד גובין
לו מהן והא דרב אשי
דאמר שזה כספ' ולא
כספ' פירוש איהו דרב
שהוא שזה כספ' והוא
עצמו אינו כספ' או קרקע
אבל עבדים ושפחות ג'
יבוצא בהן כול' כספ' הן

א) נראה דכל לא לה ולא לה
לפירות אלא דבר חייב על השן
על הרגל ולשניה לשורשים
וי'.
ב) אולי צ"ל לא לה ולא לה
לפירות ולא לה לשורשים
וי'.
ג) פ"י בתוספת ד"ה עבדים.

פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה. פ"י הקונטרס שהזיקו
זה אמת זה ושמין הנזק בכסף ומי שהזיק חזירו יותר ישלם
העודף וקשה דע"כ פרה שהזיקה טלית היינו בתלך הנזק או
בזונתו להזיק והו' קרן או דרך הלכו והו' רגל וטלית שהזיקה

פ"ה היינו כזה"ר דהו' מטעם בור
דאי אפשר לאוקמי פרה שהזיקה
טלית נמי כזה"ר ומטעם קרן דלס'
כן היה פטור בעל פרה דלמחר
לקמן בפרק ב' (דף כ.) דכל המנשה
וכא' אחר ושינה בו פטור ואפילו אם
נפרש שכן אירע שפרה הזיקה טלית
בתלך נכשית הנזק וטלית שהזיקה
פרה כזה"ר אכתי מתניתין היא לקמן
בפרק המנחה (דף ל.) ב' שורין
חמ"ג מועדים משלמים כמות
ו"ל דמי והדר מפרש ור"מ מפרש
דלא או קמי כמו חלך ועשה מאמר
ומנן גט ציממות (דף ג.) ולא בא
למשמעין שאין אומרים שיקח כל
הטלית בשביל מה שהזיקו דהא טלית
זור הוא ולא משלם מגופו ועוד נמי
שמעין דאם מתניתין דהנחה אלא
אומר ר"מ דאין אומרים תלך פרה
בטלית בא למשמעין דלא כר"ע
דלמחר לקמן בהנחה (שם) ויחלט שור
לניח אלא יושם כרבי ישמעאל ובקין
מיירי וטלית כפרה תלך למשמעין
דלא גבי מיתמי דלא ס"ד לליגני אף
ע"ג דמטלטלי דיתמי לא משמעדי
דמה שאמרה תורה מן העלייה זהו
ליפות כמו של נזק דלס' אין המזיק
שזה נזק ישלם מן העלייה אלא ביתמי
דאי משלמי מן העלייה הוה פסידא
לניח דמטלטלי דיתמי לא משמעדי
ואי משלם מגופו יגבה אפי' מיתמי
דהו' כאלו חספס מחיים וה"א דמשלם
מגופו ולי"ג פרה שהזיקה טלית דא"כ
יתמי שורים שחזלו זה צוה דלקמן
בהנחה (שם) ודרך הש"ס להזכיר
פרה וטלית כדלמרינן (לקמן דף ז')
הניח להם אביהם פרה וטלית:
דבר השוה כ"ז כספ'. (א) לאו
דוקא דיתר מפלגא (י) ללס'
אונאה כדמשמע בפרק הזהב (כ"מ
דף ט.) אלא שזה כל כספ' יותר
ממטלטלי: **עבדים** ושטרות נמי
ניקנין בכסף. ולי"ג שטרות דאין
נקנין בכסף אלא במסירה ובשטר
ובקונטרס פירש דלא לתפרש היכא שטרות נקנין בכסף:

ביתמי. וא"ת לר"ז ושמאל דלית להו פטור גט פשוט (כ"ז)
דף קעה.) דשיעבודא לאו דלורייתא ומלוה על פה לא
גבי מיושין אפי' נכסים שיש להן אחריות אין נוקטין ויש לומר
דאירי בשעמד בדין:)

שמע מינה וזה ובכר נכסיו כו'. פ"י הקונטרס והא קיימא לן
דלמי מלוה וטורף ויתמה אי נוקטין כמלוה בשטר הוא
לא הוה ליה למימר ש"מ כו' אלא ה"ל למיפדך והתנן המלוה
חזירו בשטר גובה מנכסים משועבדים ואי חשיב מלוה ע"פ א"כ
מאי קאמר ש"מ אין צ"ד גובין לו מהן הא פשיטא דאין גובין דהתנן
המלוה חזירו בעדים גובה מנכסים בני חורין ואי היא גופה קדיק ש"מ דאין גובין לו מהן והו' כמלוה על פה ואע"ג דנוקטין מלוה
הכמוזה בתורה היא וקשה למ"ד בפ"ק דערבין (דף ו.) דמלוה הכמוזה בתורה כמלוה בשטר דמאי א"כ אמאי אמר ליה ומכר נכסיו
הוה ליה למימר ש"מ מלוה הכמוזה בתורה לאו בשטר דמאי ומפרש ר"מ ש"מ ליה ומכר נכסיו אין צ"ד גובין לו מהם מן התורה דשיעבודא
לאו דלורייתא א) ולהכי בנזקין נמי לא גבי דנמלוה בשטר דוקא תקון רבנן דליגני משעבדי משום נעילת דלת דאי שיעבודא דלורייתא
ובמלוה ע"פ מדרבנן הוא דלא גבי משום תקנת לקוחות א"כ תיקון דהכא ליהא תקנה דלקוחות ולא דמי למלוה על
פה דהתם מלך דיוק צלגנא ח"ק אלא מוקף לא דייק וא"ת ליה קלא וקשה למ"ד שיעבודא דלורייתא פרוק גט פשוט (כ"ז דף קעה):
פרט לבית דין הדיוטות. פ"ה לענין דיני נקמות ואע"ג דמתניתין לא איירי בנקמות למ"ד תנא שור לרגלו ומכנה לשונו מ"מ מרמו
לנו התנא במתני' אפי' במילי דלא איירי ברישא דה"נ מפרש בסמוך ע"פ עדים פרט למודה בקנס ואח"כ באו עדים:
אלא פ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים דחייב מאי איכא פ"מ. למודה בקנס ולא באו עדים כלל לא אכשרין דמתניתין היא
במרוכה (לקמן דף עז.) דע"פ עצמו פטור דלא ש"מ ויהר מפרש דאין מאריך שם יותר מבכאן:

שלש כללות נד' מקומות. דאין כאן אלא ג' דינין נכשיות הנזק
חייב בכל נכשיות המזיק פטור מכל בתלך השותפים חייב כח"ג בקרן
ופטור על השן והרגל אבל ארבעה מקומות הן שאין דינן שוה
דש' תלך השותפין שהוא חייב זה על השן כגון דמוחלת לחד
לפירות ולשניהן לשורין: **מתני'**

שום כסף. כולה מתניתין מפרש
בגמרא: **גמ'** שום וס'. של נזקין:
לא יא' אלא בכסף. שיהו צ"ד שמי'
כמה שזה הנזק מנה או מאתים וכן
ישלם לו: **סניא**. במתניתין להא'
דמ"ד בנרייתא וס"מ דהא ברייתא
עיקר היא: **פרה שהזיקה טלית**.
שדרסה עליה בתלך הנזק (א) וטלית
שהזיקה פרה כזה"ר כגון שנתלה
בהמה בטלית ונשבר רגל פרה:
אין אומרים סלף פרה בטלית. יטול
את הפרה שהזיקה טלית ולא תהא'
נשומת אלא הן חסר והן יותר וטלית:
אלא שמי' אונאה בדמים. שמי' הנזקין
בכסף ולפי מה שהזיק את חזירו יותר
ישלם (י) ומי שהזיק את חזירו יותר
ישלם: **שום כסף**. כלומר שזה כסף
יפרע לו: **מלמד שאין צ"ד נוקטין**.
ליפרע מן המזיק א"כ יש לו קרקע
דהיינו שזה כסף דמתניתין ולקמן
מפרש מאי משמע: **דבר השוה כל**
כסף. שנותנין עליו. וקפרינ' מאי
ניהו דאין להן אונאה מאי כל כסף
דקאמרת דאין להן אונאה שאפילו
קנאן צימור מדמיהן שמות אין מוכר
חייב להחזיר לו כדקאמרינן בפרק
הזהב (כ"מ דף ט.) העבדים והשטרות
והקרקעות אין להן אונאה אפילו קנאן
צומור מדמיהן: **שטרות**. אס' מכר
שטרות לחזירו אין יכול לוקח לתבוע
ממנו אונאה: **דבר הנקנס בכסף**.
כלל המשיכה דקרקע תקנה בכסף
בפ"ק דקדושין (דף כו.) **עבד** נמי
נקנס בכסף. כדקתני בקדושין (דף
ד' כג.): שטרות דנקנות בכסף (א) לא
איתפרש היכא: **אלא אמר רב אשי**
שום כסף. דהיינו קרקעות והכי
משמע שזה כסף כסף ישלם ולא כסף
עצמו והכי כוליהו מטלטלים ועבדים
ושטרות כסף ניהו דמלי לאמטוייהו
מתנא למתא ומודעני: **שום כסף**
אפי' סובין. אלאה מטלטלין נמי
גבינן לניחין: **ביתמי**. קאמרינן
בני

דאי שזק להו אכזיון המזיק מקרקעי גבי מניייהו אכל ממטלטלי
לא דמטלטלי דיתמי לא משמעדי לבעל חוב דליכא למימר לאחר
מיתת אביהן קנאוס: **דאמר רבא אמר רב נחמן**. במסכתא
כמוזות בפרק הכותב: **שפסם מחיים**. דאכזיון: **כפני צ"ד**. הכי
משמע מתניתין שזה כסף כפני צ"ד שיהו קרקעותיו כפני צ"ד:
פרט למוכר נכסיו. וכלה המעות ובה לבית דין שאין בית דין
נפרעין מן הלקוחות: **ש"מ**. בתמיה והא קי"ל דלמי מלוה וטורף:
אלא. להכי תנא מתניתין דצ"ד מומחין דנין דיני נקמות ולא בית
דין הדיוטות: **ע"פ עדים**. שיעידו על הנזק צ"ד שזה הזיקו:
הניחא לפ"ד כו'. פלוגתא הוא לקמן בפרק מרובה (דף עה.)
בני

השוא

(א) (תוספתא פ"ה) (ב) לעיל
ז. (ושי"ג) (ג) כמיותי פ"ד:
(ד) (לקמן ע"ז) (ה) פ"ה
א"ת. (ו) פ"י תוספתא
קדושין סב: ד"ה הי"ג
וכמיותי ל"ה. ד"ה אלמנה.
ועוד שם ק. ד"ה א"ר
(נחמן) (ז) (ושי"ג תוספתא
לעיל א: ד"ה כנאן).
(ח) (כ"ז קטנה).

תורה אור השלם
א. בעל הבית ישלם כסף
ישיב לבקליו והמתן יתנה
לז. שבות כל ד'

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה פרה וכו'
בתלך הנזק (וטלית) פ"מ
ו"ז פ"ה אר טלית:

גליון הש"ס
רש"י ד"ה עבד כו' לא
איתפרש. ע"י ברכות דף
כה ע"ג כרש"י ד"ה מאן
שמעתי ליה דים נכמן:

הגהות הגר"א
(א) תוס' ד"ה דבר כו' לאו
דוקא פ"י. ג"כ וי"ק
ורמ"מ מולקין על זה:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
(א) תוס' ד"ה ש"מ וכו'
ולכ"י בנזקין נמי לא גבי.
ע"י ב"ר דברייהו היטב
בשער המלך פ"ט מהל'
מלוה וזה הלכה ה' דיוק
היטב:

מוסף רש"י
ישיב. כסף ישיב לבעלי,
דהוה ליה למיכתב בעל
הבית ישלם כסף לבעלי,
ישיב דכתיב רחמנא למה
לי. האילו ובכר מיני שלם,
לכזות כל השנות (וע"ז)
ל"ז.

קעג א מ״י פ״א מהל'
מקי ממון הל' ה
סמג עשין קו עוש״ע ח״מ
ס״ שפט סעיף ו:
קעד ב מ״י שס הלכה ו
טור ש״ע שס סעיף
ח:

(א) פיר רבינו הוא כלשנא
אחרינא שר רש"י ז"ל.
(ב) לפנינו בירושלמי שם אימא
מומיתא דרשא כו' דמניא
שמני.